

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

19.12.2024

Vår referanse

2018/1250

Deres dato:

Deres referanse

KARASJOK KOMMUNE TEKNISK ETAT

Postboks 84
9735 KARASJOK

Telefonnummer til saksbehandler

Bjørn Arne Karlsen
77 64 22 15

Att. Sanja Kubat

Rapport etter tilsyn med Karasjok kommune avløpsrensaneanlegg - Stuorrageađgi den 31.10.2024

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn den 31.10.2024 med Karasjok kommune avløpsrensaneanlegg – Stuorrageađgi, org.nr. 987 815 442.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet og frister
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet og frister

Del 1 gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som må rettes opp

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomhetens internkontroll er ikke tilfredsstillende
- Avvik 2: Virksomhetens avvikssystem er ikke tilfredsstillende
- Avvik 3: Virksomhetens håndtering av farlig avfall er ikke tilfredsstillende
- Avvik 4: Virksomhetens utslippskontroll er ikke tilfredsstillende
- Avvik 5: Virksomheten kunne ikke legge frem tillatelse til behandling av slam
- Avvik 6: Det er ikke etablert luktrensaneanlegg ved avløpsrensaneanlegget

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 2 og 4.

Karasjok kommune avløpsrensaneanlegg – Stuorrageađgi må snarest rette opp avvik. Dere må sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet, og/eller en fremdriftsplan for hvordan avvik er planlagt rettet, innen **01.05.2025**.

Statsforvalteren har anmerkninger

- Anmerkning 1: Det kunne ikke legges frem enkeltvedtak eller lokal forskrift som regulerer påslipp til Karasjok kommune avløpsrensaneanlegg

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere kan bli ilagt tvangsmulkt for ikke å rette avvik

Statsforvalteren varsler at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som dokumenterer hvordan avvik er rettet, og/eller en fremdriftsplan for hvordan avvik er planlagt rettet, innen **01.05.2025**.

Dere må betale gebyr

Karasjok kommune avløpsrensaneanlegg – Stuorrageađgi må betale et gebyr på kroner 50 400,- for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på e-post

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sftfpost@statsforvalteren.no ved Bjørn Arne Karlsen. Merk svaret med saksnummer 2018/1250.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomhetens internkontroll er ikke tilfredsstillende

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Internkontrollforskriften § 5 Krav til dokumentasjon, annet ledd nr. 6, 7 og 8
- Utslippstillatelse av 04.03.2019

Beskrivelse av krav

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Skriftlig dokumentasjon etter denne forskrift skal minst omfatte annet ledd nr. 4 til og med nr. 8 i denne paragraf.

Av utslippstillatelsen fremgår det at det skal utarbeides en risiko- og sårbarhetsvurdering inkl. handlingsplan (pkt. 2.2), det stilles ulike krav til drift av avløpsnett (pkt. 2.3), utslipp fra rensaneanlegget (pkt. 2.4) og prøvetaking (pkt. 2.5).

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

På tilsynet ble dokumentet *Miljørisikoanalyse avløp* (Norconsult 28.06.2024) fremlagt. 22 punkter kommer ut med risiko rød, *uakseptabel risiko – risikoreduserende tiltak er nødvendig*. Aktuelle risikoreduserende tiltak er listet opp i analysen, men var ikke fulgt opp i en tiltaksplan. Det var heller ikke foretatt ny risikovurdering for en situasjon der aktuelle tiltak var iverksatt.

Det kunne blant annet ikke legges frem skriftlige rutiner for følgende oppgaver

- Drift og vedlikehold av overløp ved pumpestasjoner

- Drift og vedlikehold av sandfang og gatesluker
- Varsling av overløpshendelser
- Håndtering av farlig avfall
- Avviksbehandling

Listen er ikke uttømmende for å ivareta kravet i internkontrollforskriften § 5, annet ledd nr. 7.

Avvik 2: Virksomhetens avvikssystem er ikke tilfredsstillende

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Internkontrollforskriften § 5 Krav til dokumentasjon, annet ledd nr. 7

Beskrivelse av krav

7) Iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, **miljø**- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Programmet *Komtek drift og vedlikehold* fra Norkart er anskaffet. Systemet for avviksbehandling er imidlertid fortsatt ikke implementert, fikk vi opplyst. Per i dag «registreres» avvik under *merknader* i manuell driftsjournal. Når systemet er iverksatt, skal alle kunne registrere avvik via mobile enheter. Virksomheten har foreløpig ikke «lagt listen» for hva som skal anses som avvik.

Avviket ble også avdekket ved tilsynet 07.10.2021. Siste tilbakemelding fra kommunen da var at system for avviksbehandling gjennom *Komtek drift og vedlikehold* fra Norkart skulle være på plass innen utgangen av 2023. **Statsforvalteren ser alvorlig på gjentakende avvik som ikke rettes opp.**

Statsforvalteren vil påpeke at ved å systematisk registrere og håndtere avvik vil det være lettere for virksomheten å avdekke uheldige forhold som gjentar seg, for deretter å kunne gjennomføre forebyggende tiltak.

Avvik 3: Virksomhetens håndtering av farlig avfall er ikke tilfredsstillende

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Avfallsforskriftens § 11-12 *Virksomhetens deklarasjonsplikt om avfallets innhold*

Beskrivelse av krav

Virksomheter som leverer farlig avfall skal gi tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres til den som etter [§ 11-6](#) og [§ 11-7](#) kan håndtere avfallet, skal virksomheten som leverer avfallet fylle ut et deklarasjonsskjema som er godkjent av Miljødirektoratet. Emballasjen skal merkes tydelig med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Merkingen må tåle fysiske og klimatiske påvirkninger. Ved bruk av ekstern transportør inntreer deklarasjonsplikten i det avfallet leveres til transportøren.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det kunne ikke dokumenteres at farlig avfall, som spillolje og spraybokser, og som oppstår tilknyttet driften av renseanlegget, ble håndtert etter regelverket. Det ble opplyst at farlig avfall ble kjørt til Finnmark Miljøtjeneste AS. Vi kunne i **Avfallsdeklarerings** ikke finne at det var deklarerert farlig avfall fra avløpsrenseanlegget/teknisk etat.

Avvik 4: Virksomhetens utslippskontroll er ikke tilfredsstillende

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forurensningsforskriften §§ 14-11 *Prøvetaking* og 14-13 *Vurdering av analyseresultater*, tredje ledd

Beskrivelse av krav

Virksomheter som utfører prøvetaking, herunder konservering, skal fra 31. desember 2008 være akkreditert for prøvetaking eller ha et tilsvarende kvalitetssikringssystem for prøvetaking godkjent av en kvalifisert nøytral instans. Prøvene skal være representative for avløpsvannet og tas ved hjelp av et automatisk, mengdeproporsjonalt prøvetakingssystem. Det skal tas 12 prøver per år fra avløpsanlegg mellom 1000 og 10.000 pe. Dersom prøvetakingen av utløpsvannet er lokalisert slik at prøven ikke inkluderer avløpsvann som går i overløp i eller ved renseanlegget, skal overløpsbidraget måles, registreres og medregnes i rensegraden.

Den ansvarlige skal korrigere analyseresultatene for avløpsvann som i prøvetaksperioden har gått utenom prøvetaksstedet, herunder spesielt for overløp i eller ved renseanlegget.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det utføres ikke akkreditert prøvetaking ved anlegget, og prøvene tas per i dag med tidsproporsjonalt prøvetakingsutstyr på foreløpige prøvetakingspunkt. Det har ikke vært tatt ut tilstrekkelig antall inn- og utprøver ved anlegget i perioden 2019 til juni 2023.

Renseanlegget er fortsatt under oppbygging etter havari i 2019, og flere hendelser etter den tid. Rambøll er engasjert for å bringe anlegget frem mot akkreditering, og har også utarbeidet prøvetaksplan for anlegget for 2024 og 2025. Prøvetaking etter planen (tidsproporsjonal) kom i gang i juni 2024, fikk vi opplyst.

Kommunen har på denne bakgrunn ikke oversikt over, eller kontroll med, utslippene av avløpsvann fra anlegget. Dette har vært situasjonen i flere år. Statsforvalteren anser dette for å være et **alvorlig avvik** da utslippene fra renseanlegget går til en resipient, Karasjokka, som har flere sårbare brukerinteresser.

Avvik 5: Virksomheten kunne ikke legge frem tillatelse til behandling av slam

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forurensningsloven § 7 (*plikt til å unngå forurensning*), jf. § 11 (*særskilt tillatelse til forurensende tiltak*)

Beskrivelse av krav

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter [§§ 8](#) eller [9](#), eller tillatt etter vedtak i medhold av [§ 11](#).

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det ble opplyst på tilsynet at avløpslam fra Karasjok kommune avløpsrenseanlegg ble kjørt til kommunens slamdeponi på Mánnevárri. Det kunne ikke legges frem en utslippstillatelse etter forurensningsloven for «behandlings»-anlegget.

Avvik 6: Det er ikke etablert luktreanseanlegg ved avløpsrenseanlegget

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Utslippstillatelse av 04.03.2019, pkt. 3 Lukt

Beskrivelse av krav

Lukt fra renseanlegg, slambehandlingsanlegg, pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle luftinnretninger skal være så lav at det ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Eksisterende luktreanseanlegg ved Karasjok kommune avløpsrenseanlegg har ikke fungert på flere år, filteret er sannsynligvis mettet, ble det sagt. Dette anlegget er prioritert sist i rekken av rehabiliteringsoppgaver ved renseanlegget. Dette kom også frem ved tilsynet i 2021.

I Rambølls *Miljørisikoanalyse avløp* datert 28.06.2024 er luktproblematikk omtalt slik i pkt. 3.1.1: Anlegget ligger svært nær boligbebyggelse med 42 meter til nærmeste bolig, og har utfordringer med lukt, hovedsakelig fra slamavvanningen og MBBR-tanken. Kommunen benytter Yara Nutriox for luktreduksjon i ventilasjonssystemet, men denne løsningen fungerer kun delvis. Luktproblematikken er imidlertid ikke risikovurdert i risikomatriksen.

Statsforvalteren har forståelse for at vannrensingen har vært prioritert foran luktreanseanlegg. Det er nå, etter fem år, likevel på tide å vie også luktreanseanlegget nødvendig oppmerksomhet. Vi forventer nå at det fremlegges konkrete planer for hvordan og når luktreanseanlegget igjen skal være operativt.

Anmerkning 1: Det kunne ikke legges frem enkeltvedtak eller lokal forskrift som regulerer påslipp til Karasjok kommune avløpsrenseanlegg

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Ingen av tilsynsdeltakerne kjente til om påslipp fra virksomheter er regulert gjennom enkeltvedtak eller lokal forskrift fra kommunens side.

Kommunen har etter forurensningsforskriftens kapittel 15A *Påslipp* anledning til å regulere påslipp fra virksomheter ved å sette krav til følgende

- a. innhold i og mengde av avløpsvann eller i særlige tilfeller renseseffekt,
- b. fettavskiller, sandfang eller silanordning for avløpsvann med tilhørende vilkår,
- c. tilrettelegging for prøvetaking og mengdemåling av avløpsvann,
- d. varsling av unormale påslipp av avløpsvann, og
- e. utslippskontroll og rapportering av fastsatte krav til avløpsvann og avløpsgebyrer

Dette kan kommunen kun gjøre for å sikre at

1. avløpsanlegget kan overholde utslippskrav,
2. avløpsanlegget og dertil hørende utstyr ikke skades,
3. driften av avløpsanlegget med tilhørende slambehandling ikke vanskeliggjøres,
4. avløps slammet kan disponeres på en forsvarlig og miljømessig akseptabel måte, eller
5. helsen til personalet som arbeider med avløpsnett og på renseanlegget beskyttes

Dersom en kommune erfarer at rensekrav ikke kan overholdes i perioder med stort påslipp av prosessavløpsvann, anbefaler Statsforvalteren å regulere belastende påslipp gjennom § 15A-4. På denne måten flyttes noe av ansvaret for å rense utslippene over på den ansvarlige for utslippet.

Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Statsforvalteren varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som dokumenterer hvordan avvik er rettet, og/eller en fremdriftsplan for hvordan avvik er planlagt rettet, innen **01.05.2025**.

Tvangsmulkten vil være følgende engangsbeløp: 30 000,-. Tvangsmulkten vil bli gitt med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Dere har anledning til å kommentere varselet om tvangsmulkt. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Vedtak om gebyr

Vi viser til vårt varsel om gebyr av 24.09.2024. Statsforvalteren vedtar at Karasjok kommune, teknisk etat må betale et gebyr på kr. **50 400,-** for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1, jf. § 39-7 *Gebyr for tilsyn av inntil en dags varighet i virksomheter*. Gebyret er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr [dato for varsel om gebyr] og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket om gebyr. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Karasjok tettsted renseanlegg sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok:

Jørgen Remmen seniorrådgiver miljø
Bjørn Arne Karlsen seniorrådgiver miljø/tilsynsleder

Kontaktperson hos Karasjok kommune:
Sanja Kubat teknisk leder

Virksomhetens deltakere på tilsynet:
Paul Inge Turi enhetsleder
Torgrim Fredeng Kemi prosjektleder
Jørn Espen Hansen prosjektleder
Aslak Guttormsen driftsoperatør

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende KARASJOK KOMMUNE TEKNISK ETAT ble kontrollert under tilsynet:

- Karasjok kommune kloakkrensseanlegg, org.nr. 987 815 442

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til [overordnet tilsynsområde, for eksempel: forurensende aktivitet]:

- Internkontroll
- Avfall
- Utslipp til vann
- Utslipp til luft (lukt)

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnng av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

• Miljørisikoanalyse avløp	Norconsult	28.06.2024
• Vedlegg 1 - Miljørisikoanalyse avløp	Norconsult	28.06.2024
• Flytskjema - Miljørisikoanalyse avløp	Norconsult	28.06.2024
• Manuell driftsjournal jan-sept 2024		
• Hovedplan avløp	Norconsult	25.04.2018
• Vedlegg 1 - Hovedplan avløp	Norconsult	25.04.2018
• Oversiktskart Hovedplan avløp	Norconsult	02.11.2017
• Prøvetakingsplan 2025	Rambøll	05.11.2024
• Miljøundersøkelse Karasjohka og Ravidjohka 2023	Akvaplan-niva	09.01.2024

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Karasjok kommunes reviderte utslippstillatelse for Karasjok kommune avløpsrenseanlegg ble gitt den 04.03.2019. Den 23.04.2019 ble renseanlegget rammet av en flom som førte til at anlegget ble oversvømt, og havarerte. Anlegget hadde behov for omfattende renovering/ombygging, men i løpet av dette arbeidet ble anlegget rammet av ny vannskade etter rørbrudd på innløpsledning i september 2021, brannrøyk og sotskader i mars 2022 og ny oversvømmelse i august 2022. Dette har til sammen ført til at renoveringen av renseanlegget etter første havari i 2019 fortsatt ikke er ferdig ved utgangen av 2024. Karasjok kommune har lagt opp til en trinnvis rehabilitering/ombygging av renseanlegget. Av fem trinn er man nå godt i gang med trinn tre.

Renseanlegget har vært i mer eller mindre drift, med noen opphold, siden havariet i 2019, men prøvetaking har vært improvisert og i perioder fraværende. Kommunen har derfor ikke hatt kontroll på utslippene fra anlegget. Det er positivt at Akvaplan-nivas Miljøundersøkelse i Karasjohka og Ravdojohka 2023 ikke kunne påvise annen påvirkning av resipientene enn en noe forhøyet konsentrasjon av tarmbakterier nedstrøms Karasjok enn oppstrøms.

Dere har anledning til å kommentere rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven.

Med hilsen

Ledernavn
Lederstilling

Bjørn Arne Karlsen
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent